

ಡಾ.ವಿನೋದ ಭೆಬ್ಬಿ

ಸಾವೆಂದರೆ 'ದೇಹದ ಅವಸಾನ' ಎನ್ನದೆ 'ಬಹುವಿಶ್ವ ಪರ್ಯಟನದ ತಯಾರಿಗೆ ದೇಹ ಸಮರ್ಪಣೆ' ಎಂದು ಸರಳೀಕರಿಸಬಹುದು.

332: ಹೊಸ ದಾರಿ - 72

ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆತ್ಮಿಯರನ್ನು ಮರೆಯಲು ಹೇಣಗುವುದು ಬೇಡ, ಅವರೇ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆವು. ಆತ್ಮಿಯರ ಸಾವನ್ನು ವೃಥಾವಾಗಿ ಹೋಗಗೊಡದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಎಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕತೆಗೆ ಬರೋಣ: ನಮ್ಮದೇ ಸಾವಿನ ತಯಾರಿ ಹೇಗೆ?

ನಮ್ಮದೇ ಸಾವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು? ಬಹುಶಃ ಯಾವುದೇ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿನ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳು ಥಟ್ಟನೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದು: ಸಾವು ಗಂಭೀರ ಹಾಗೂ ರಹಸ್ಯಮಯ, ಹಾಗಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ನಾಲಿಗೆ ಏಳದಂಥ ವಿಷಯ— ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಕಾಮನೆಗಳಂತೆ. ಕಾಮವಾಂಛೆ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂಥ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಹೇಗೆ ರಹಸ್ಯಮಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸಾವಿನ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಕೂಡ. ಸುದ್ದೆವದಿಂದ ನನ್ನಪ್ಪನೊಡನೆ ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಅಪ್ಪ ತನ್ನಪ್ಪನ ತಿಥಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ತಿಥಿಯನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಹಳ ಮುಂಚೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದ. (ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ತಿಥಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ತಪ್ಪದೆ ವಿಧವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮುಂಚೆಯೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಇದರರ್ಥ ಏನು? ಮರಣಾನಂತರ ತನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವುದು ಆತ್ಮವಿಕಾಸದ ಸಂಕೇತ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.) ಎರಡು: ಸಾವು ದುಃಖ ತರುವುದು. ವಾಸ್ತವ ಏನೆಂದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಸಾವು ಇತರರಿಗೆ ದುಃಖ ತರಬಹುದೇ ವಿನಾ ನಿಮಗಲ್ಲ; ಹಾಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ನಂತರ ನಡೆಯಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಹೊಣೆಯಲ್ಲ, ಮೂರು: ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಒಂಟಿಯಾಗೇ ಸಾಯುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಏನೆನಿಸುತ್ತದೆ? ಭಯ, ಒಂಟಿತನ, ನಶ್ವರತೆ, ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ 'ಬದುಕು' ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ, ಭೌತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಿರಾಶಾಭಾವ ಕಾಣುವುದು ಸಹಜ. ಬದಲಾಗಿ, ಬೇರೆ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ— ಅಂದರೆ ಶರೀರದಿಂದ ಆಚೆ ನಿಂತು ನೋಡಬಹುದು ಎಂದು ನೋಡೋಣ.

ನಮ್ಮ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಬಳಸುವ 'ನಾನು' ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಶರೀರವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನೋ ಇದೆಯೆಂಬುದು ನಮಗಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಶರೀರ, ಆತ್ಮ, ಒಳಮನಸ್ಸು, ಚೇತನ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ 'ಚೇತನ' ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ (ಅಥವಾ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಂದ) ಶರೀರವು ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತದೆ. ದುರ್ಬಲ ಶರೀರವು ಭಯ, ಒಂಟಿತನ, ನಶ್ವರತೆ ಹಾಗೂ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಗೆ ಮನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ, ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುವ ಅನುಭವಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಚೇತನವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತ ವಿಕಸನಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ತಿರುವುಮುರುವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಏನು ಕಾಣುತ್ತದೆ? ಚೇತನವು ಸ್ವತಃ ತಾನು ಜಾಗೃತವಾಗಲು ಹಾಗೂ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಲು ಶರೀರವನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ! ಚೇತನದ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಶರೀರವು ಸ್ವತಃ ಸವೆಯುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ದೇಹವು ಮುಪ್ಪಾದಷ್ಟೂ ವಿವೇಕ ಬೆಳೆದು ಆತ್ಮವಿಕಾಸ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಆತ್ಮವಿಕಾಸ ಆಗಬೇಕೆಂದರೆ ಶರೀರವು ದುರ್ಬಲವಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಗತ್ಯ (ಯಾಕೆ? ಕೈಲಾಗುವಾಗ ಹುಂಬತನ, ಅಹಂಕಾರ

ಇರುತ್ತದೆ; ಕೈಲಾಗದಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ವಿವೇಕ ಮೂಡುತ್ತದೆ!). ಇದಿನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಲು ನಿಮ್ಮ ಉಚ್ಚತಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ: ಈ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತೀರೋ, ಅಥವಾ ಇಷ್ಟು ಹಣ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ವಿದ್ಯೆ ಪಡೆದೆ ಎನ್ನುತ್ತೀರೋ? ಹಾಗೆಯೇ, ಶರೀರವನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಚೇತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಶರೀರವು (ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ) 'ನಷ್ಟ'ವಾದಷ್ಟೂ ಚೇತನವು ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ! ಇದನ್ನು ಸಂಪನ್ನಗೊಳಿಸುವ ಅಂತಿಮ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಹೊಸದೊಂದು ಸತ್ಯ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ: ಸಾವು ಎಂದರೆ ಶರೀರವು 'ನಷ್ಟ'ವಾಗುವ ಮಾಮೂಲೇ ಘಟನೆಯಲ್ಲ; ಚೇತನವು ಶರೀರವನ್ನು ನಷ್ಟವಾಗುವ ತನಕ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ನಂತರ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅದ್ಭುತ ವಿದ್ಯಮಾನ. ಚೇತನವು 'ವಿಶ್ವವಿಕಾಸ'ದ ಪರ್ಯಟನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ. (ಉಪಗ್ರಹದ ಉಡಾವಣೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ: ಕ್ಷಿಪಣಿಯ ಕೆಳಭಾಗಗಳು ತಳ್ಳುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವಹಿಸಿ, ಖಾಲಿಯಾದಾಗ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದ ಪರ್ಯಟನಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತವೆ.) ಹಾಗಾಗಿ ಸಾವು ಎಂದರೆ 'ಒಂದು ಜನ್ಮದ ಅಥವಾ ಶರೀರದ ಕಳೆಯುವಿಕೆ' ಎನ್ನದೆ 'ಬಹುವಿಶ್ವ ಪರ್ಯಟನದ ತಯಾರಿಗೆ ದೇಹ ಸಮರ್ಪಣೆ' ಎಂದು ಸರಳೀಕರಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಶರೀರವು ದುರ್ಬಲವಾಗುವುದು ಚೇತನ ಬೆಳೆಯುವುದರ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನನ್ನದೇ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದರಿಂದ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ:

ವರ್ಷ 2018ರ ಯುಗಾದಿಯಂದು ಮಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಉತ್ತಾಹದಿಂದ ಶೆಟ್ಟರ್‌ಕಾಕ್ ಆಡಲು ತೊಡಗಿದೆ. ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಶಾಟ್ ಹೊಡೆಯಲು ದುಡುಕಿ ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟೆ. ತಲೆಯ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೂ ಸೊಂಟಕ್ಕೂ ತೀವ್ರ ಮೂಗೇಟಾಯಿತು. ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಸೊಂಟದ ಕೆಳಭಾಗವು ನಿಶ್ಚಿಷ್ಟತವಾಗಿ, ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಮರಗಟ್ಟದಂತಿದ್ದು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಸತ್ತಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು ಸ್ಪಷ್ಟಾತಿಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ನಿರ್ಭಾವುಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ನೆನಪಿದೆ: ಶರೀರವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇನ್ನಿದರ ಹೊಣೆಯನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟುದಿನ ದೇಹಾರ್ಥಕ್ಕೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ಟೆಫನ್ ಹಾಕಿಂಗ್ (Stephen Hawking) ತರಹ ಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕುಳಿತುಕೊಂಡಲ್ಲೇ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ವಾಹ್, ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು! ಮರುದಿನ ಶರೀರ ಮುಂಚಿನಂತೆ ಆಯಿತೇನೋ ಸರಿ; ಆದರೆ ದೇಹಾತೀತವಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದ ಆ ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳ ಅನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದೊಡನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನನ್ನ ಹೊಸ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಅನುಭವವು ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಮುಂಬರುವ ಪರ್ಯಟನಕ್ಕೆ ನಕಾಶೆಯ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಸಿಕ್ಕಂತಿದೆ. ಅದಾಗಿ ಅನೇಕ ತಿಂಗಳು ದೇಹಾತೀತ ಚೇತನದ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಅದರ ಗುಂಗಿನಲ್ಲೇ ಕಳೆದಿದ್ದೇನೆ.

ಇಂಥ ಅನುಭವಗಳು ದೇಹಾತೀತ ಚೇತನವು ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಯುವ, ಬಳಸುವ, ಹಾಗೂ ಪಡೆಯುವ ಹಲವು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕಿಡಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಬಯಲಲ್ಲಿ ಮುಖಮೇಲಾಗಿ ಮಲಗಿ ಮೋಡಗಳ ಸಂಚಾರವನ್ನು ನೋಡಿ: ಅವುಗಳೊಡನೆ ನೀವೂ ಚಲಿಸುವ ಅನುಭವ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದೇಹವು ಚಲಿಸದೆ ಚಲಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ — ಬಹುವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಚೇತನದ ಪ್ರಯಾಣವೂ ಬಹುಶಃ ಹೀಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಂತಿಮ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಚೇತನಕ್ಕೆ ಶರೀರ ಬೇಕೆನ್ನಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು, ದೇಹದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಆದಾಗ ದೊರಕುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೇಗಿರಬಹುದು? ಈ ಅಗಾಧತೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೋ ಬಲ್ಲವರಾರು? ಹೀಗೆ, ಮೋಡದಂತೆ, ಗಾಳಿಯಂತೆ, ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಚಲಿಸುತ್ತ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಶರೀರ ಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಾವನ್ನು ವಿಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಏನೆನಿಸುತ್ತದೆ? ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ: 8494933888;

Email: vinod.chebbi@gmail.com